

Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu

Aktualizace pro období do roku 2030

*Výroční konference „Programové období 2014 - 2020 pomalu končí a co dál“
12. 12. 2019*

Obsah prezentace

- Úvod a metodický přístup
- Základní informace o sektoru
- SWOT analýza
- Vize českého rybníkářství v roce 2030
- Schéma logických vazeb VNSPA
- Cíl VNSPA
- Prioritní oblasti a aktivity VNSPA
- Diskuse
- Závěr

Úvod a metodický přístup

- Stávající VNSPA schválen 27. října 2014
- Pro potřeby nového programového období je nutná jeho aktualizace
- Základní metodická východiska:
 - Změna struktury dokumentu
 - Aktualizace dat
 - Důsledná deskripce současného stavu a definice nejvýznamnějších skutečností
 - Definování základních východisek
 - Konstrukce logického rámce VNSPA
 - Definice cíle, prioritních oblastí a aktivit VNSPA
 - Prognóza budoucího vývoje
 - Provázanost VNSPA s národními a evropskými strategiemi a politikami

Základní informace o sektoru

- **Produkce** se dlouhodobě pohybuje kolem **20 tis. tun**
 - cca 40 % domácí spotřeba, cca 50 % export, cca 10 % zpracování
 - cca 95 % produkce realizováno z rybníků
 - cca 80 % zpracovaných ryb pro potřeby vnitřního trhu
 - cca 85 % produkce tvoří kapr, cca 5 % býložravé ryby
- **Škody** způsobené predátory ročně dosahují **cca 250 mil. Kč**
- **CZV** kapra se pohybují dlouhodobě kolem **50 Kč za 1 kg**
- **Spotřeba** ryb na obyvatele ČR se pohybuje kolem **5 až 5,5 kg** (cca **20 až 25 %** tvoří **domácí produkce**)
- **Přebytek zahraničního obchodu** se pohybuje kolem **400 až 500 mil. Kč** (s výjimkou roku 2018 – cca 130 mil. Kč)
- Cca 80 % vývozu je realizováno do sousedních zemí
- Hospodářská produkce sektoru cca **1 mld. Kč ročně**
- Z **OP Rybářství 2014 – 2020** bylo dosud vyplaceno **354 mil. Kč** při 730 mil. Kč v závazkovaných projektech a alokaci 1,1 mld. Kč.

SWOT analýza – silné stránky

- Silný společenský přínos v podobě pozitivních externalit v mimoprodukční oblasti
- Produkce kvalitních potravin
- Udržování zaměstnanosti na venkově
- Vyspělé a efektivní chovatelské know-how založené na tradičním chovu kapra obecného, specifická regionálnost rybničního chovu ryb, ochranné známky a chráněné zeměpisné označení, chráněné označení původu
- Existence profesních organizací, zastávajících a koordinujících zájmy rybářů
- Vysoká ochota odborné veřejnosti podílet se na řešení dané problematiky
- Vysoká úroveň svazových aktivit rybářů a jejich přínos pro zvýšení spotřeby sladkovodních ryb
- Vysoká úroveň obhospodařovaných rybářských revírů, kvalita řízení a udržení skladby rybích společenstev v rybářských revírech
- Vysoká kvalita plemenného materiálu
- Kvalitní šlechtitelský program, různorodý genetický materiál a široká paleta různých linií hospodářsky významných druhů ryb
- Soulad prvků udržitelného chovu ryb v ČR a SRP EU
- Ustálená legislativa (zákon o rybářství č. 99/2004 Sb.)
- Mezinárodní spolupráce
- Vysoká úroveň rybářského výzkumu a školství, kvalitní vzdělávací, osvětová činnost a práce s dětmi a mládeží

SWOT analýza – slabé stránky

- Omezená hospodářská činnost v rybnících a snížení intenzity produkce z důvodu přijatých právních norem v oblasti životního prostředí
- Nízký objem prodeje zpracovaných sladkovodních ryb v prodejních řetězcích a drobného prodeje ryb chovatelů na farmách, málo rozmanitá druhová nabídka, nedostatečný počet prodejních míst a jejich slabá vybavenost pro poskytování služeb zákazníkům
- Silná závislost odbytu na exportu ryb
- Nízká ekonomická návratnost vložených investic do produkčního rybníkářství
- Neochota tradičních chovatelů přistupovat otevřeně k příležitostem
- Velmi nízký podíl chovu lososovitých a specifických druhů ryb v technizovaných odchovných systémech – RAS
- Absence vhodných kapacit pro finalizaci a odbyt produktů určených k přímé spotřebě (stagnace zpracování sladkovodních ryb v domácích zpracovatelských podnicích)
- Nízká diverzifikace činnosti podniků pro zpracování ryb podmiňující rovnoměrnost dodávek sortimentu výrobků do tržní sítě
- Vysoká tržní sezónnost prodeje (přetrvávající tradice konzumace kapra při příležitosti Vánoc)
- Nízká úroveň spotřeby sladkovodních ryb ve srovnání s ostatními zeměmi EU
- Vyšší důraz na cenu a nižší důraz na kvalitu při nákupním chování spotřebitelů
- Kratší trvanlivost rybích výrobků s nižším stupněm zpracování
- Nedostatečná propagace konzumace sladkovodních ryb v ČR
- Nedostatek vhodných zdrojů vody pro chov lososovitých druhů ryb v průtočných venkovních chovech
- Nadměrná eroze způsobená nevhodným zemědělským hospodařením v povodích nad rybníky
- Stav zabahnění (sedimenty v rybnících)
- Nezáměr o chov síhů a dalších ušlechtilých druhů ryb zejména z důvodu negativních vlivů kormorána na násadový materiál
- Snižování produkce a násadového materiálu vlivem rybožravých predátorů
- Neprůchodná říční síť pro protiproudovou migraci úhoře říčního
- Snižování biodiverzity a zhoršování ekologické stability rybníčních ekosystémů na základě vnějších (nerybníkových) vlivů
- Omezený rozsah a roztržitost systému sběru dat v ČR

SWOT analýza – příležitosti I

- ❑ Diverzifikace příjmů - doplnění produkční funkce vedlejšími činnostmi (rybářská turistika, ekoturistika apod.) a jejich propagace
- ❑ Investiční politika zaměřená na výstavbu a obnovu rybníků, rybochovných a zpracovatelských zařízení, inovace technologií, podpora konkurenceschopnosti rybářských podniků
- ❑ Nová Společná rybářská politika a pokračování podpory sektoru prostřednictvím ENRF
- ❑ Posilování konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím kompenzací za mimoprodukční funkce a náhrad škod způsobených rybožravými predátory
- ❑ Rozvoj produkce ryb v řízeném prostředí včetně recirkulačních systémů
- ❑ Vytvoření organizací producentů
- ❑ Využití dosavadní nízké spotřeby sladkovodních ryb, rostoucí kupní síly a tendence k zdravému životnímu stylu pro zvýšení poptávky po výrobcích ze sladkovodních ryb s důrazem na kvalitu a jednoduchost výrobků
- ❑ Zrovnoměrnění a zvýšení spotřeby domácích sladkovodních ryb v průběhu celého roku
- ❑ Distribuce zpracovaných ryb prostřednictvím obchodních řetězců a sítí podnikových prodejen ve vysoké kvalitě a sortimentu, především jako čerstvé/chlazené rybí produkty a výrobky
- ❑ Podpora drobného prodeje ryb a rybích produktů

SWOT analýza – příležitosti II

- Zavedení nových výrobků z ryb s vysokou přidanou hodnotou (např. lahůdkářské výrobky)
- Využívání technologií snižujících nepříznivé dopady na životní prostředí
- Návrat a reintrodukce původních druhů a stabilizace spektra druhů v rybářských revírech
- Diverzifikace říční sítě směřující ke stavu přírodě blízkému (např. zprůchodňování říční sítě v ČR, přísnější podmínky pro povolování staveb MVE, zdokonalení stanovování technických podmínek v rámci vodoprávních řízení)
- Rozkládání mikropolutantů v rybnících
- Zachycování sedimentů rybníkem a mokřadem v závěru mikropovodí
- Zvyšování atraktivnosti a povědomí o rybářství a výrobcích z ryb
- Spolupráce s vědeckými institucemi, podpora školství, vědy a výzkumu v oblasti rybářství inovace a zavádění nových technologií, výzkum a aplikace jeho výsledků zejména v oblastech:
 - hospodaření na rybnících s ohledem na klimatickou změnu a zavedení výsledků do praxe rybářských podniků
 - rybníčního managementu a zavádění inovací v chovu, zpracování a prodeji ryb
 - komplexních systémů a produkčního rybářství
 - chorob
 - efektivní umělé reprodukce a odchovu raných stádií úhoře
- Implementace efektivnějšího systému sběru dat
- Zlepšení sledovatelnosti produktů rybolovu a akvakultury

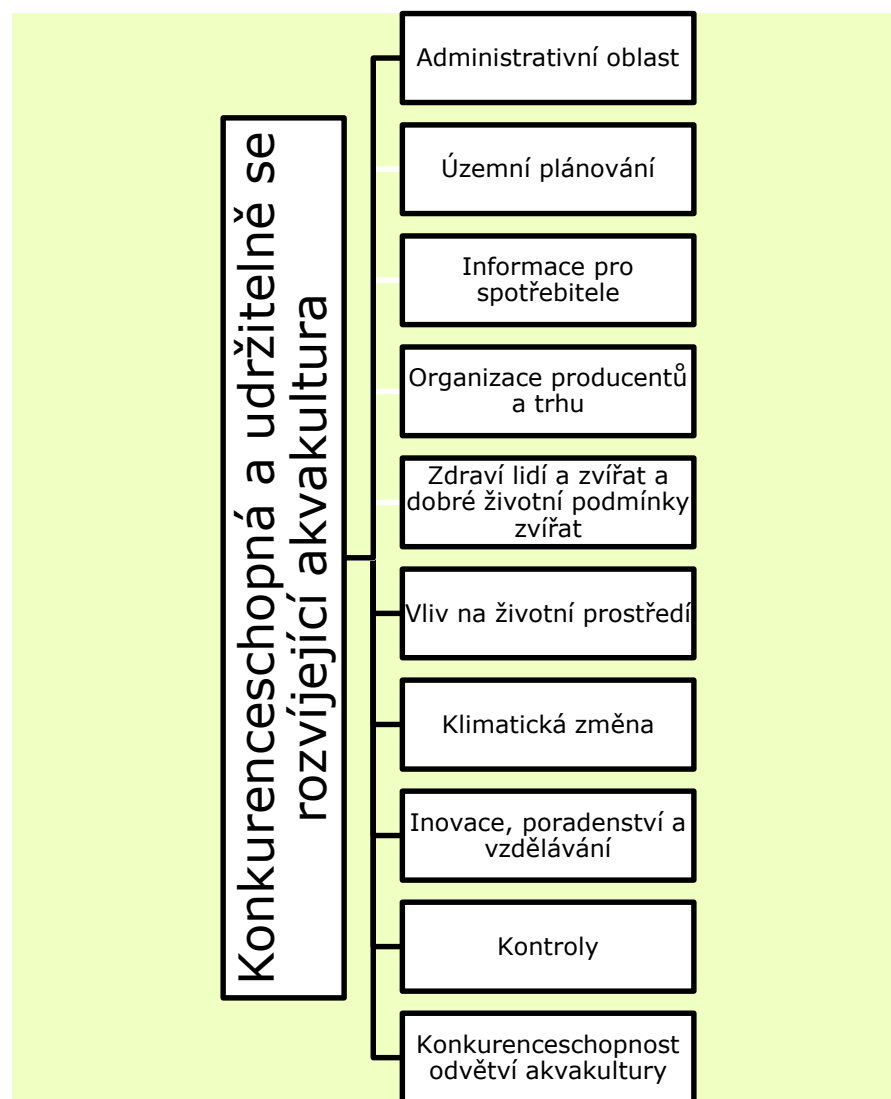
SWOT analýza – ohrožení

- ❑ Pokračující zpřísnování právních norem a právní nejistota v oblasti životního prostředí (vodoprávní předpisy direktivně omezující hospodářské činnosti v rybnících) s negativním dopadem na hospodářskou činnost (konkurenceschopnost)
- ❑ Omezení podpory mimoprodukčních funkcí rybníků z národních zdrojů
- ❑ Změny na zahraničních trzích s kaprem (omezení a nestabilita exportu)
- ❑ Přetrvávající neochota zákazníků zaplatit přidanou hodnotu služeb a výrobků
- ❑ Tlak chráněných rybožravých predátorů na rybí obsádky a bobrů způsobujících škody na rybníčních stavbách
- ❑ Zvyšující se ekologická zátěž rybníčními sedimenty, pokračující zabahňování, hypertrofizace vod apod.
- ❑ Vliv extrémních situací v důsledku klimatických změn, zejména sucha a povodní
- ❑ Nedostatek kvalifikovaných pracovníků z důvodu nízkého finančního ohodnocení
- ❑ Malá atraktivnost práce v rybářství pro mladé lidi
- ❑ Zvýšení dovozu levné zahraniční produkce ryb a snižování cen substitučních potravin
- ❑ Nepropustnost říčního systému, přerušení migračních tras
- ❑ Nevhodné úpravy koryt a nadměrné odběry vody
- ❑ Klesající stavy původních druhů ryb ve volných vodách působením negativních faktorů především antropogenní povahy
- ❑ Zavlečení invazních druhů do nových lokalit a nekontrolovatelný nárůst jejich populací
- ❑ Výskyt nebezpečných nálezů ryb a případných reziduí z jejich léčení (masivnější šíření nemocí ryb, zejména virového a bakteriálního původu)
- ❑ Omezení podpory genových zdrojů plemenného materiálu

Vize českého rybníkářství v roce 2030

- Posílení významu tradičních a moderních forem akvakultury;
- Udržení produkce z tradiční akvakultury minimálně na stávající úrovni prostřednictvím modernizace a inovace stávajících technologií a chovných zařízení;
- Zvýšení produkce dalších druhů, zejména dravých, prostřednictvím budování nových moderních rybích farem šetrných k životnímu prostředí;
- Zvýšení podílu i sortimentu zpracovaných sladkovodních ryb pro český trh, modernizace, inovace a koncentrace zpracovatelských kapacit;
- Silné postavení rybářských podniků na trhu

Schéma logických vazeb VNSPA

CÍL VNSPA

- **Hlavním cílem českého rybníkářství do roku 2030** je konkurenceschopná a udržitelně se rozvíjející akvakultura, čímž strategický plán naplňuje jak obecný cíl politiky hospodářské a sociální soudržnosti, tak dva relevantní cíle Společné rybníkářské politiky EU.
 - Akvakultura bude založena na inovacích, posilování konkurenceschopnosti, znalostech a účinnějším využití zdrojů.
 - Cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek domácích sladkovodních ryb na tuzemský trh v požadovaném sortimentu včetně rozvoje mimoprodukčních funkcí rybníků (péče o krajinu, retence vody, rybníkářská turistika apod.).
 - V českých podmínkách je nezbytné rozvíjet tradiční a osvědčené formy akvakultury (rybníkářství).
 - Současně je také potřeba pokračovat v rozvoji moderních komplexních intenzivních chovných systémů přispívajících k eliminaci negativních dopadů na životní prostředí a k zajištění celoročních dodávek do tržní sítě.

Prioritní oblasti a aktivity VNSPA

Administrativní oblast, územní plánování a informace pro spotřebitele

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Snížení administrativní náročnosti	<ul style="list-style-type: none">• Zavedení systémového sběru dat pro potřeby řízení sektoru• Sjednocení prostředí pro přijímání Žadostí a administraci projektů napříč operačními programy• Průběžná revize a úpravy administrativních požadavků na příjemce dotací• Zavedení zjednodušených metod vykazování
Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Není relevantní pro ČR - k diskusi	<ul style="list-style-type: none">• Není relevantní pro ČR- k diskusi
Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zvýšení informovanosti o přínosech chovu a konzumace ryb	<ul style="list-style-type: none">• Realizace osvěty a vzdělávacích aktivit týkajících se akvakultury• Realizace regionálních, celostátních nebo nadnárodních informačních kampaní o produktech akvakultury a jiné komunikační kampaně zlepšující povědomí veřejnosti o odvětví akvakultury• Propagace prospěšnosti konzumace rybího masa a výrobků a odvětví akvakultury jako celku

Organizace producentů a trhu, Zdraví lidí a zvířat a dobré životní podmínky zvířat, Vliv na životní prostředí, Klimatická změna

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zlepšení organizace trhu s produkty akvakultury	<ul style="list-style-type: none">Podpora vzniku organizací producentů a podpora jejich plánů produkce

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Udržení vysoké úrovně ochrany zdraví lidí a zvířat a dobrých životních podmínek zvířat - k diskusi	<ul style="list-style-type: none">Kontrola užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti užitkových vlastností a zdravíPodpora chovu geneticky významných druhů ryb

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zachování biodiverzity původních druhů	<ul style="list-style-type: none">Podpora vysazování úhoře říčního do vnitrozemských vodních toků v souladu s Plány managementu

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zmírňování dopadů klimatických změn	<ul style="list-style-type: none">Naplňování koncepce boje proti suchu, kterou implementuje MŽP a MZePodpora výstavby, obnovy, rekonstrukce a odbahnění rybníků a vodních nádržíPodpora odstraňování havarijních situací na rybnících a vodních nádržíchPodpora odstraňování povodňových škod na rybnících a vodních nádržích

Inovace, poradenství a vzdělávání, Kontroly

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zlepšení vývoje a aplikace inovací v oblasti akvakultury a úrovně poradenských a vzdělávacích služeb	<ul style="list-style-type: none">• Testování inovačních technologií za podmínek blízkých výrobním podmínkám s cílem získat technické nebo ekonomické poznatky o nových technologiích• Podpora vědecké spolupráce a sdílení vědeckých poznatků včetně příkladů dobré praxe• Podpora poradenství a speciálního poradenství• Podpora aplikovaného výzkumu• Podpora zlepšování výuky v rybářství
Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Zlepšování sledovatelnosti produktů rybolovu a akvakultury	<ul style="list-style-type: none">• Podpora sledovatelnosti produktů rybolovu a akvakultury

Konkurenceschopnost odvětví akvakultury

Cíl prioritní oblasti	Aktivity
Podpora udržitelné produkce ryb z akvakultury	<ul style="list-style-type: none">• Modernizace a výstavba nových rybníků, sádek, rybích líhní a průmyslových chovů ryb, investice do odbahnění rybníků a dalších zařízení• Diverzifikace činnosti rybářských mikropodniků, malých a středních podniků prostřednictvím ekoturistiky, rybářské turistiky, přímého prodeje s možností úpravy ryb na místě• Podpora nových chovatelů zahajujících podnikání v akvakultuře• Kompenzace za zajištění mimoprodukčních funkcí rybníků a náhrad škod způsobených rybožravými predátory• Modernizace a vybudování recirkulačních zařízení k produkci ryb
Zvýšení podílu zpracovaných ryb	<ul style="list-style-type: none">• Rozšíření, modernizace a výstavba nových zpracovatelských kapacit• Pořízení a modernizace technologií pro zpracování produkce• Snížení energetické náročnosti zpracování produkce

Diskuse

- **Podněty z diskuse budou zaznamenány a po projednání s objednatelem vypořádány**
- **Připomínky je také možné zaslat elektronicky na adresu miffek@eace.cz do 19. 12. 2019**

Závěr

Děkujeme za pozornost

Ing. Jan Kašpar

Ing. Ondřej Miffek, Ph.D.

Ing. Ján Regenda, Ph.D.